

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन (स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह), इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:-
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति २०६४ । ६ । २९ गते

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन (स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह), इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

अङ्क :- ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सरकारको स्वरूप
 - १.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.४ नेपालको वर्तमान संविधान
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१. सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरु
 - २.३. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरु
 - २.४. आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - २.५. निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरु
 - २.६. सार्वजनिक उत्तरदायित्व
 - २.८. जनतालाई पुऱ्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपाय
३. व्यवस्थापन
 - ३.१. व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त
 - ३.२. कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरु (Attributes)
 - ३.३. व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरु
 - ३.३.१. नेतृत्व
 - ३.३.२. उत्प्रेरणा
 - ३.३.३. निर्णय प्रक्रिया
 - ३.३.४. समन्वय
 - ३.३.५. सहभागितामूलक व्यवस्थापन
 - ३.३.६. टोलीगत कार्य (Team Work)
 - ३.४. वार्ता, सम्झौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरु र मस्यौदा तयारी प्रक्रिया
४. विकासका आयामहरु
 - ४.१. विकास प्रशासनको सिद्धान्त र व्यवहार
 - ४.२. योजना, परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
 - ४.३. आवधिक योजना र कार्यक्रम
 - ४.४. विकासमा जनसहभागिता
 - ४.५. दिगो विकास
 - ४.६. विकेन्द्रीकरण
 - ४.७. मानवीय संसाधन विकास
 - ४.८. गरीबी निवारण
 - ४.९. सुशासन
 - ४.१०. मिश्रित अर्थतन्त्र
 - ४.११. खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
 - ४.१२. विश्वव्यापीकरण

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन (स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह), इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.१३ निजीकरण
- ४.१४ विकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.१५ जनसंख्या र बसाईसराई

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

५ समाप्त ५

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन (स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह), इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: खण्ड (ख) : सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

Full Marks: 50

1. Acts and Rules/Regulations

- 1.1. Soil and Water Conservation Act, 1982 (2039)
- 1.2. Soil and Water Conservation Regulation, 2042
- 1.3. Conservation Area Management Rules, 1996 (2053)
- 1.4. Conservation Area Government Management Regulation, 1999 (2056)
- 1.5. Environment Protection Act, 1996 (2053)
- 1.6. Environment Protection Regulation, 1997 (2054)
- 1.7. National Parks and Wildlife Conservation Act, (1973) 2029
- 1.8. National Parks and Wildlife Protection Rules, 1974 (2030)
- 1.9. Buffer-zone Management Rules, 1996
- 1.10. Forest Act, 1993 (2049)
- 1.11. Forest Rules, 1995 (2051)
- 1.12. Private Forest Regulations, 2041
- 1.13. Financial Procedures Rules, 2064
- 1.14. National Trust for Nature Conservation Act, 2039
- 1.15. National Trust for Nature Conservation Regulations, 2041
- 1.16. Aquatic Animal Protection Act, 1961 (2016).
- 1.17. Water Resources Act, 1992 (2049)
- 1.18. Water Resources Regulation, 1993 (2050)
- 1.19. Mines and Mineral Act, 2042
- 1.20. Local Self-Governance Act, 1998 (2055) – Relevant Sections
- 1.21. Nepal Civil Service Act, 2049
- 1.22. Nepal Civil Service Regulations, 2050
- 1.23. Nepal Forest Service (Structure, Groups, Class division, Appointment and Promotion) Regulations, 2051

2. Policies, Strategies and Guidelines

- 2.1. Nepal's Current Development Plan – Forestry and Environment Sector.
- 2.2. Agriculture Perspective Plan- Support Program (APPSP, 2006)
- 2.3. Buffer-zone Management Guidelines, 1999
- 2.4. IEE Manual for Forestry Sector, 2004
- 2.5. IEE and EIA Review Guidelines for Forestry Sector, 2003
- 2.6. Terai Arc Landscape Strategy, 2004
- 2.7. Poverty Reduction Strategy, 2002
- 2.8. Nepal Wet-land Policy, 2003
- 2.9. Forestry Sector Master Plan, 1988
- 2.10. Foreign Aid Policy in the Forestry Sector, Nepal, 1999
- 2.11. Non-timber Forest Policy, 2004
- 2.12. Nepal Water Plan, 2005
- 2.13. Nepal Irrigation Policy, 2060
- 2.14. Non-Government Service Provider Guidelines. 2003
- 2.15. National Biodiversity Strategy, 2002

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि, वन (स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह), इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 2.16. Nepal Biodiversity Implementation Plan, 2003
- 2.17. Sustainable Development Goals
- 2.18. Convention on Biological Diversity (CBD, 1992)
- 2.19. United Nations Convention on Combating Desertification (UNCCD, 1992).
- 2.20. Kyoto Protocol (Climate Change, 1997)
- 2.21. Non-Legally Binding Instrument of All Kinds of Forests, 2007
- 2.22. Convention on International Trade of Endangered Species (CITES, 1973)
- 2.23. Convention on Wetland of International Importance (Ramsar Convention, 1971)
- 2.24. Water resources strategy, 2002

§ समाप्त §

PUBLIC SERVICE COMMISSION